

בס"ד, כ"ג אדר תש"פ
'פ/871-25-2

לשאלת רבים - תפלות בשבת

עקב המצב הגיעו אלינו מספר שאלות, והנני להתייחס אליהם בקיצור נמרץ:

ראשית, יש להקדים, כי אנחנו סומכים לגמרי על החלטות הרופאים, ומחויבים שלא לסור מהנחיותיהם, ובכלל זה גם לענין חילול שבת במקום שיש חשש פיקוח נפש אשר הוא דוחה את כל התורה כולה, וכמו שאמרו חז"ל במסכת יומא (פה:), חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה, וכן למדו ממה שנאמר בפסוק "וחי בהם" ולא שימות בהם. ולכן במקום חשש חולי שיש בו סכנה, מצוה לחלל עליו את השבת, והזריז הרי זה משובח, והשואל הרי זה שופך דמים, וכמבואר בשלחן ערוך או"ח (סי' שכח סעיף ב).

סגירת בתי כנסת - לגבי סגירת בתי הכנסת, הנה אם הצבור שומע לגבאים, יש להשאיר את בתי הכנסת פתוחים, ולא יכנסו למקום אחד יותר מעשרה. ויארגנו מנינים גם בחדרים הסמוכים לאולם המרכזי של בית הכנסת ובתנאי שהם מרווחים דיו לשמירת מרחק בין המתפללים כפי ההוראות. ובמקום שהאנשים רגילים לצאת ולבוא בו, ואין שליטה לגבאים למנוע מצבור גדול מלהיאסף ביחד יותר מעשרה, הנכון לסווגרו עד יעבור זעם. וה' ירחם וימנע מגיפה מנחלתינו.

בתי כנסת שבבתי חולים - ובענין השאלה לגבי בתי כנסת שבתוך בתי החולים, יש להורות לסגור את כל בתי הכנסת הללו בימים אלה, כיון שהמחלה הנ"ל פוגעת בעיקר במי שמערכת החיסון שלו נמוכה, ובדרך כלל המתפללים באותם בתי כנסת הם החולים והרופאים אשר סכנתם מרובה יותר, מה גם שבדרך כלל בתי כנסיות אלו קטנים וצפופים, וקשה מאוד ליישם את הוראות הרופאים שלא להתקהל יותר מעשרה בני אדם, וכן להתרחק לפחות שני מטרים בין אדם לאדם. ועת לעשות לה' הפרו תורתך.

ברכת מעין שבע - אותם המתפללים באולם ביהכ"נ יאמרו כליל שבת ברכה מעין שבע כרגיל, אבל המתפללים בחדרים הסמוכים לאולם המרכזי, אין לומר שם ברכה מעין שבע, שהרי לא מתפללים שם במשך כל שבתות השנה. שאין אומרים ברכה זו אלא במקום קבוע לתפלה. ואם מתפללים בחדרים הסמוכים בכל שבתות השנה, אף אם אין שם ספר תורה מברכים ברכה מעין שבע.

וכן אותם המארגנים מנינים נפרדים בבתיים, או בלובי של הבנין, אין להם לומר שם ברכה מעין שבע.

טלטול ספר תורה - במקומות שיכולים להשיג ספר תורה ולהביאו לבתי מער"ש, יקפידו להניחו בצורה מכובדת, עטוף בטלית, והמביאים ס"ת ברכב א"צ שעשרה ילוו את הס"ת, וא"צ להביא ב' ספרי תורה, ויקראו השבת פרשת החודש באותו ס"ת, ויאמרו קדיש אחר עליית שביעי נמשלים, ואחר המפטיר.

תשלומין לקריאה בתורה - צבור שלא השיגו ס"ת בשבת זו, והתפללו כמנין באחד הבתים, הנכון הוא שבשבת הבאה אם המצב ישתפר הכהן יעלה ויקראו לו את כל פרשת ויקהל פקודי וג' פסוקים מפרשת ויקרא. ושאר הקרואים יעלו כפרשת ויקרא. וא"צ לקרוא פרשת החודש בשבת פרשת ויקרא.

תפלה באמצעות רדיו וטלפון - בימי החול מי שאין לו אפשרות לארגן מנין מצומצם בביתו, יבקש מאחד ממכריו שיעמיד טלפון פתוח ליד השליח צבור, וישמע את כל התפלה, ויתפלל שמונה עשרה עם הש"צ, ויענה אמן על הברכות של החזרה, של הקדיש, וכו'. ועונה גם קדושה. ואמנם אין הדבר נחשב כ"תפלה בצבור" אבל לכל הפחות הדבר נחשב כתפלה בשעה שהצבור מתפלל, שיש בו מעלה כמבואר בריש ברכות, וגם מרויח שעונה לקדיש ולקדושה.

טלפון פתוח בשבת - אין ספק שכל מי שנבדק לקורונה עליו להשאיר בשבת מכשיר פלאפון זמין שיוכל לענות להם, אם רואה שהשיחה מגיעה מקופת החולים, ואז יוכלו לעדכנו על מצבו, ולאן עליו להתפנות. וגם כשיש ספק אם השיחה מקופת החולים, יש לענות.

שבע ברכות - אם עורכים שבע ברכות בשבת חתן למנין מצומצם, למנהגינו אין מברכים שבע ברכות אלא אם הסעודה נעשית בבית החתן, ויש שם ב' פנים חדשות. ואם עורכים בימי החול חופה בחדר אחד במעמד עשרה גברים, ועוד עשרה יושבים בסעודה בחדר השני הסמוך, מברכים שבע ברכות בסעודה בכל חדר, אף שהחתן אכל רק בחדר אחד. והשי"ת ישלח רפואה לכל החולים, וימנע מגיפה מנחלתינו, אמן.

בברכת התורה,

יצחק יוסף

הראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא הרבנות הראשית לישראל

